

[Starý před-sudek: uprostřed změn je nejdůležitější to, co se změnám vymyká]

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2001](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2001](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 17. 8. 2001
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 17. 8. 2001

[Starý před-sudek: uprostřed změn je nejdůležitější to, co se změnám vymyká]

Starí Řekové vtiskli celému evropskému myšlení na dlouhou dobu jeden závažný před-sudek, který – vzat doslova – nemohl vlastně nikdy být uznán za plně platný, ale který právě proto, že se rozšířil jako předsudek a tedy bez náležitě vykázaných důvodů (bez argumentace), nebyl nikdy podroben principiální kritice. Tímto předsudkem je přesvědčení, že uprostřed změn je nejdůležitější to, co se změnám vymyká, co je vůči proměnlivosti odolné, co jí rezistuje. Takto formulováno to ovšem stále ještě zakrývá tu největší chybu v pozadí: ono údajně „nejdůležitější“, co není podrobeno proměnám, lze poznat z toho (na základě toho), co se ukazuje. A protože to, co se ukazuje, se může ukázat jen v přítomnosti (nikdy mimo přítomnost), je pravá skutečnost vždy celá „zde a nyní“. Je pravá proto, že nevzniká a také nezaniká, ale zejména proto, že je stále přítomná. S uvedeným před-sudkem se to mělo dost podobně jako se slavnými Zenonovými argumenty (resp. paradoxy). Ty ovšem byly po zhruba dvou tisíciletích vyvráceny na půdě logiky, o kterou se samy opíraly. Nic podobného se bohužel zatím nestalo se zmíněným předsudečným upřednostňováním oné „vždypřítomné přítomnosti“ (mylně ztotožňované s aktuálností), neboť to se nikdy nemohlo opřít o logiku, o vypracovaný logický argument. Právě proto je jakékoli „vyvrácení“ onoho předsudku tak obtížné, ba spíše nemožné, neboť ten se nikdy nestal tezí, tvrzením, hypotézou, natož teorií. Závažnost onoho starého předsudku však spočívá v tom, že způsobuje jakousi zvláštní barvo-slepost přesně myslící, logicky trénované lidské mysli, která neprohlíží svá omezení, svou „znetvořenost“, svou založenost na velkém omylu, ale vždy znovu se ujišťuje tím, že co ona „nevidí“, prostě vůbec žádná skutečnost není, anebo je to jen jakési zdání, zdánlivá podoba něčeho, co ve skutečnosti „barvoslepě“ přece jen vidět lze, ovšem jako něco jiného, něco v rámci oné „omezené logiky“ srozumitelného, takže to je možno po odstranění zdánlivé barevnosti ukázat jako cosi mnohem jednoduššího, na co to je (a vždy i do budoucnosti bude) principiálně redukovatelné.

(Písek, 010817-1.)